

Reactie ROC van Twente op internetconsultatie wetsvoorstel verbetering rechtspositie en rechtsbescherming mbo-student.

Bent u van mening dat dit wetsvoorstel zal bijdragen aan de rechtspositie en rechtsbescherming van mbo-studenten?

Aanleiding voor dit wetsvoorstel zijn onder andere signalen van studenten die aangeven slecht geïnformeerd te zijn over hun rechten en plichten en niet weten hoe ze een besluit kunnen aanvechten. Onze ervaring is dat studenten veelal de beschikbare informatie, zoals de afspraken in de onderwijsovereenkomst, studentenstatuut, klachtenregelingen etc., ondanks dat deze op diverse wijze onder de aandacht worden gebracht en beschikbaar worden gesteld, niet lezen en daardoor niet kennen. De wijzigingen in dit wetsvoorstel, waardoor onderwijsinstellingen worden verplicht procedures anders in te richten en vast te leggen, brengen daar naar ons oordeel geen verandering in en zal niet de oplossing zijn voor een betere informatievoorziening voor studenten.

De rechtspositie van de student zal door te stellen kaders voor schorsen en verwijderen en bij extra ondersteuning in het kader van passend onderwijs wellicht verbeterd worden. Wij herkennen ons echter niet in de signalen die als aanleiding worden geschetst. V.w.b. schorsen en verwijderen heeft ROC van Twente, net als veel andere instellingen, reeds een adequate procedure en worden studenten er via verschillende kanalen op gewezen dat en waar ze een klacht hierover kunnen indienen (studiehandleiding, studentenstatuut, plaza (intranet studenten), publieke website, diverse regelingen, gehanteerde briefformats, etc).

Ook voor wat betreft de wijzigingen aangaande de klacht-, bezwaar- en beroepsprocedures zien wij geen duidelijke verbetering van de positie van onze studenten, aangezien ROC van Twente reeds geruime tijd een deugdelijke klachtprocedure (inclusief commissies met externe leden) heeft ingeregeld en sinds de invoering van het klachtrecht per 1 augustus 2017 onderwijsinstellingen reeds gehouden zijn een adequate klachtprocedure te organiseren. We verbazen ons erover dat in voorliggend wetsvoorstel aan dit klachtrecht voorbij wordt gegaan en zo kort na inwerkingtreding van dit klachtrecht wordt voorgesteld de wet op dit onderdeel aan te passen, wat inhoudt dat de mbo-instellingen wederom de klacht-, bezwaar- en beroepsprocedures opnieuw moeten inrichten en herschrijven. Die veranderingen kunnen bovendien juist tot onduidelijkheid leiden bij studenten.

Wat ons opvalt is dat het steeds gaat over de rechten van een student, terwijl in de WEB niet wordt omschreven wat de plichten voor studenten zijn of welke inspanningen een onderwijsinstelling van de student mag verwachten.

Bent u van mening dat dit wetsvoorstel de regeldruk voor instellingen zal verlichten?

We staan positief tegenover het afschaffen van de onderwijsovereenkomst, mits dit daadwerkelijk leidt tot een lastenverlichting bij mbo-instellingen. Ook is het een verbetering dat de informatievoorziening richting ouders van minderjarige studenten wordt verankerd in de WEB.

V.w.b. de aanpassingen ten aanzien van schorsen en verwijderen, waaronder het overleggen met de Onderwijsinspectie, zien wij juist meer regeldruk voor de instellingen. Daarnaast is het onwenselijk in de wet een procedure voor schorsen en verwijderen op te nemen die alle beleids- en beoordelingsvrijheid bij de instellingen wegneemt. Volstaan kan worden met een wettelijk kader op hoofdlijnen.

Het wetsvoorstel ten aanzien van de klachtprocedure heeft voor de onderwijsinstellingen tot gevolg dat de procedures en reglementen wederom anders ingericht moeten worden zodat dit niet bijdraagt aan lastenverlichting.

Ten aanzien van de voorgestelde wettekst hebben wij verder de volgende opmerkingen:

Toegankelijke faciliteit, klachten en geschillenadviescommissie

- Met de wettelijke verankering van het klachtrecht in augustus 2017 werd beoogd de rechtsbescherming van de studenten te versterken en hiermee aan te sluiten bij andere onderwijssectoren. Als we onderscheid zouden moeten maken tussen een geschil en een klacht, dan ziet de wetswijziging van 1 augustus 2017 naar ons oordeel op beide. In de Memorie van Toelichting is daarover namelijk het volgende aangegeven:
'Zoals hierboven aangegeven in de toelichting bij het eerste lid van artikel 7.4.8a, kan een gedraging ook een besluit omvatten. Als het gaat om een besluit waartegen een aparte voorziening openstaat, bijvoorbeeld de mogelijkheid van beroep bij de examencommissie bij beslissingen over examens, is het de geëigende weg om van die voorziening gebruik te maken in plaats van gebruikmaking van het klachtrecht. Het bevoegd gezag kan in de klachtenregeling op grond van het vijfde lid van artikel 7.4.8a aangeven waar klagers kunnen ageren als het gaat om klachten waartegen bezwaar of beroep openstaat.'

NCOR lijkt nu te stellen dat er wel degelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen een gedraging en een besluit en voor de gedragingen een klachtprocedure (zonder bindend oordeel) afdoende is, maar voor besluiten (zoals beëindiging onderwijsovereenkomst en schorsen/verwijderen) een interne en externe rechtsgang (met bindend oordeel) in het leven zou moeten worden geroepen. Nu de minister dit in het wetsvoorstel overneemt zou dat betekenen dat de wet op dit onderdeel wederom aangepast moet worden en alle instellingen de klacht- en geschillenregeling wederom zullen moeten herzien. ROC van Twente staat een pragmatische oplossing voor door aan te sluiten bij de bestaande Commissies en in plaats van een verruiming een vereenvoudiging door te voeren. In het onderzoeksrapport ontbreekt overigens enige onderbouwing op basis waarvan blijkt dat de huidige wettelijke inrichting van de geschil- en klachtprocedures in de praktijk leidt tot een zwakke rechtsbescherming van de student. Zo zijn onze vragen:

- waarop baseert (vervolgens) de minister deze conclusie?
- zijn er na 1 augustus 2017 gevallen bekend waarin een student die een geschil heeft zich middels een interne, onafhankelijke klachtprocedure onvoldoende gesteund/gehoord voelt en een gang naar de rechter heeft moeten maken voor een bindend oordeel, maar daar vanwege de hoge drempel vanaf zag?
- en zou een (landelijke) geschillencommissie in die gevallen het verschil maken?
- wordt een gang naar het College van Beroep in het Hoger Beroepsonderwijs als laagdrempelig ervaren? Dit college bestaat bijvoorbeeld uit louter rechters en is gevestigd in Den Haag (voor onze studenten een grote reisafstand).
- ROC van Twente is van mening dat door de verschillende procedures en commissies, waarbij er tevens sprake is van overlap, de student door de bomen het bos niet meer ziet. In plaats van een vereenvoudiging leidt het tot een verruiming.
- De Commissie van Beroep voor de Examens is op grond van de WEB ook competent voor beroepschriften aangaande het bindend studieadvies (BSA). Met het opnieuw inrichten van de klacht- en bezwaarprocedures is het ons inziens wenselijker om de procedure omtrent het BSA te herzien en aan te laten sluiten bij een geschillencommissie i.p.v. de Commissie van Beroep voor de Examens nu een BSA geen examenbesluit betreft.
- Verder komt in het wetsvoorstel de positionering van de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs (LKC) van Onderwijsgeschillen niet aan bod.

Schorsen en verwijderen

- Het melden van een schorsing langer dan 1 dag bij de Inspectie en overleg bij een verwijdering met de Onderwijsinspectie is zeer onwenselijk. Dit leidt immers tot een enorme beheerslast en bij de verwijderingsprocedure tot vertraging terwijl in die situaties direct

ingrijpen vereist is of kan zijn. Wat geldt bovendien als de Onderwijsinspectie zich niet kan vinden in de voorgenomen verwijdering?

- De termijn van een schorsing moet onder omstandigheden kunnen worden verlengd. Bijvoorbeeld wanneer een student strafrechtelijk wordt vervolgd of gedurende de verwijderingsprocedure.
- Voordat een student wordt verwijderd moet overleg plaatsvinden met de Onderwijsinspectie. Ten tijde van dit overleg kan een student worden geschorst. Een schorsing mag maximaal een week duren, wat betekent dat overleg met de Onderwijsinspectie ook binnen een week moet plaatsvinden. De vraag is in hoeverre dat in de praktijk haalbaar is en hoe deze termijn zich verhoudt tot de verwijderingsprocedure die wanneer deze zorgvuldig wordt doorlopen, meer tijd vergt (hoor- en wederhoor, voorgenomen besluit, reactietermijn, definitief besluit).
- In het wetsvoorstel wordt de schorsing aangemerkt als ordemaatregel, terwijl in de praktijk de schorsing ook ingezet kan worden als disciplinaire maatregel. Binnen onze reglementen wordt dan ook onderscheid gemaakt tussen de schorsing als ordemaatregel en de schorsing als disciplinaire maatregel. Wij pleiten ervoor dit onderscheid ook in de wet op te nemen nu dit naar aard andere maatregelen zijn.
- Een verwijderingsbesluit is een disciplinaire maatregel waarmee de onderwijsovereenkomst eindigt wegens (ernstig) wangedrag. Het valt ons op dat in het wetsvoorstel is opgenomen dat deze maatregel ook kan worden ingezet in situaties waarbij het onderwijs van de instelling niet geschikt wordt geacht voor een deelnemer vanwege zijn leerprestaties. Dit verhoudt zich o.i. niet tot een disciplinaire maatregel en tot de wettelijke eisen van het BSA.
- Conclusie: veel tegenstrijdigheden en onduidelijkheid door de voorgestelde bepalingen. Voorstel is in de WEB op te nemen dat instellingen verplicht zijn een procedure voor schorsen en verwijderen vast te leggen met randvoorwaarden.

Afschaffen onderwijsovereenkomst

- ROC van Twente staat positief tegenover het afschaffen van de onderwijsovereenkomst, waarbij we ons sterk afvragen of dit daadwerkelijk een vereenvoudigd proces en lastenverlichting tot gevolg heeft. Zaken die nu in de onderwijsovereenkomst zijn vastgelegd, zullen immers op een andere wijze moeten worden geborgd. Als voorbeeld geldt de daarin geregelde toestemming van ouders bij minderjarige studenten voor het door de student zelfstandig ondertekenen van de praktijkovereenkomst.
- De minister geeft aan dat de regels en procedures nu veelal opgenomen zijn in de onderwijsovereenkomst en bij het afschaffen van de onderwijsovereenkomst deze moeten worden opgenomen in het deelnemersstatuut zodat daarmee de informatie voor de student op één plek staat en openbaar is en daarmee de toegankelijkheid ten opzichte van de huidige situatie wordt verhoogd (par. 3.1 pag. 16 MvT). De onderwijsovereenkomst (landelijk model MBO Raad) bevat slechts algemeen geformuleerde rechten en plichten waarin verwezen wordt naar de van toepassing zijnde regelingen en procedures waarin e.e.a. nader is uitgewerkt welke reeds openbaar en toegankelijk zijn. Het wetsvoorstel op dit onderdeel leidt derhalve naar onze mening niet per definitie tot een verhoging van de toegankelijkheid.

Informatierecht ouders

- Het wettelijk verankeren van het informatierecht van ouders is een goede ontwikkeling. Wij vragen ons wel af hoe ver dit informatierecht strekt, in het bijzonder als het gaat om medische gegevens bij bijv. verzuim (i.r.t. de WGBO, waar de leeftijdsgrens op 16 jaar is bepaald). Wij zien graag een verduidelijking op deze bepaling.